

INNOVASJON NORGE

God forretningskikk

Innovasjon Norges forventninger
til kunder og samarbeidspartnere

Divisjon Bærekraft

Vedtatt i LT 4/4/2016

Innovasjon Norge forventer at kunder som mottar tjenester
ivaretar prinsipper for god forretningskikk
i tråd med globalt anerkjente retningslinjer.

1 Bakgrunn

Innovasjon Norge forventer at kunder ivaretar god forretningsskikk i tråd med globalt anerkjente retningslinjer. Dette er vedtatt i de etiske retningslinjene, og i Innovasjon Norges strategi for bærekraft står det at Innovasjon Norge både skal være pådriver for nye bærekraftige løsninger i næringslivet og forvente at kundene ivaretar prinsipper for god forretningsskikk. I helhetlig vurdering av bærekraft i bedrifter blir både økonomi, miljø- og samfunnseffekter vurdert i tillegg til at det stilles krav om at bedriftene oppfyller et minstekrav til god forretningsskikk.

Notatet beskriver hva Innovasjon Norge legger i begrepet god forretningsskikk, hvilke krav vi stiller på dette området til kunder som skal motta tjenester fra Innovasjon Norge og angir grunnleggende prinsipper for hvordan vurderinger av god forretningsskikk skal gjennomføres.

God forretningsskikk er en samlebetegnelse for god forretningsetikk, samfunnsansvar i næringslivet og ansvarlig næringsliv (CSR).

Avtalevilkår

Etikk og samfunnsansvar er et vilkår i avtaler Innovasjon Norge inngår med kunder:

Etikk og samfunnsansvar

Innovasjon Norge skal bidra til en bærekraftig utvikling, herunder til økt samfunnsansvar i norsk næringsliv. Det er partenes felles forutsetning at virksomheten skal være basert på høye krav til etiske holdninger, unngå å medvirke til korrupsjon, krenkelse av menneskerettigheter, dårlige arbeidsforhold eller skadevirkninger for lokalsamfunn og miljø. Innovasjon Norge forventer at kunder og samarbeidspartnere har retningslinjer for etikk og samfunnsansvar i virksomheten. Dersom det blir avdekket alvorlige forhold i strid med ovennevnte, kan Innovasjon Norge avslutte avtaleforholdet med umiddelbar virkning¹.

2 God forretningsskikk

Utgangspunktet for å definere prinsipper for god forretningsskikk i Innovasjon Norge er globalt anerkjente retningslinjer som definert av FN i Global Compact og i Guiding Principles og av OECD i retningslinjer for et ansvarlig næringsliv. Rammeverkene er i sin helhet tilgjengelig på internett hvor også relevante retningslinjer på sektornivå er å finne. Innovasjon Norge bruker OECD som ledende rammeverk. OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv tar opp i seg de andre rammeverkene nevnt ovenfor. Retningslinjene er anbefalinger fra OECD-landene til næringsliv i alle sektorer.

Disse rammeverkene er førende for Innovasjon Norges prinsipper for god forretningsskikk og er tilpasset Innovasjon Norges mandat og målgrupper.

¹ I finansieringssaker kan Innovasjon Norge trekke tilbake tilbudet eller kreve tilskuddet/lånet tilbakebetalt.

Prinsipper for god forretningsskikk

1. prinsipp: Unngå å skade: Bedrifter skal unngå å medvirke til korrupsjon, krenkelse av menneskerettigheter, dårlige arbeidsforhold eller skadevirkninger for forbrukere, lokalsamfunn og miljø, både i egen virksomhet og gjennom forretningsforbindelser.	
Korrupsjon	Unngå brudd på korrupsjonslovgivning, selv i land med svak håndhevelse av relevant lovgivning Redusere risiko for korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet gjennom antikorrupsjonsprogram tilpasset størrelse, virksomhet og risiko
Menneskerettighetene	Unngå brudd på menneskerettighets – og arbeidsrettighetslovgivning, spesielt i land med svak håndhevelse av relevant lovgivning Forebygge brudd på menneskerettigheter i egen virksomhet og i verdikjeden blant annet gjennom aktsomhetsvurderinger Håndtere brudd på menneskerettigheter i egen virksomhet
Arbeidsforhold	Respektere arbeidstakeres rettigheter Samarbeide med de ansattes representanter Motarbeide diskriminering Bidra til avskaffelse av barnearbeid og tvangsarbeid
Miljø	Forebygge, håndtere og redusere negative miljøkonsekvenser av virksomheten Innovere og implementere ny miljøteknologi
Forbrukerinteresser	Utvide god markedsførings- og reklameskikk Sikre at varer og tjenester som tilbys er trygge og av god kvalitet
2. prinsipp: Ansvarlig tilnærming: Bedrifter skal ha en ansvarlig tilnærming til prinsipper for god forretningsskikk gjennom relevante aktsomhetsvurderinger ² og involvering av interessenter. Bedrifter skal ta utgangspunkt i relevante globale retningslinjer og beste praksis samt iverksette tiltak for kontinuerlig forbedring.	
Aktsomhetsvurderinger	Foreta tilpassede aktsomhetsvurderinger for å kartlegge, forebygge, kunne gjøre rede for og begrense negative konsekvenser
Interessentdialog	Gi interessenter, spesielt de direkte berørte, anledning til å fremme sine synspunkter og bli tatt hensyn til i planleggings- og beslutningsprosesser så tidlig som mulig
Kontinuerlig forbedring	Med utgangspunkt i bedriftens nåsituasjon gjennomføre tiltak som stadig bringer virksomheten nærmere full ivaretagelse av alle prinsippene ovenfor
Globale prinsipper og beste praksis	Kjenne til relevante rammeverk og beste praksis i egen sektor og verdikjede

² Aktsomhetsvurderinger er norsk oversettelse av begrepet due diligence

3 Grunnleggende retningslinjer for vurdering av bedrifter

I operasjonaliseringen av prinsipper for god forretningsskikk skal Innovasjon Norge følge noen felles retningslinjer for vurdering av bedrifter. Det kan utarbeides utdypende veiledere etter behov. For finansieringstjenester er dette lagt inn i Finansieringshåndboka.

For å kunne motta tjenester fra Innovasjon Norge forventes det at bedriftene oppfyller et minstekrav til god forretningsskikk. Det betyr ikke at alt må være perfekt, men at kunden demonstrer vilje og evne til forbedringer i tråd med relevante prinsipper og retningslinjer og beste praksis for sin sektor.

Kunder må holde seg innenfor straffelovens bestemmelser mot korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet. I tillegg forventer Innovasjon Norge at kundene har etiske retningslinjer og antikorrupsjonsprogram tilpasset størrelse, virksomhet og risiko.

Det er saksansvarlig som har ansvar for å sikre at det blir gjort en vurdering av om kunden imøtekommer Innovasjon Norges krav til god forretningsskikk før tjenesten leveres. Hvor omfattende vurderingen skal være, må tilpasses kundens virksomhet og tjenesten som skal leveres. Vurderingen skal alltid være skriftlig dokumentert.

Disse røde flaggene må vies ekstra oppmerksomhet:

- Stor miljøpåvirkning
- Aktiviteter i lavkostland
- Korrupsjonsrisiko
- Etsiske dilemma

I de tilfellene hvor tjenesten er åpen for alle, er det ikke nødvendig å vurdere hver enkelt deltaker.

I kartlegging av forretningsskikk skal punktene nedenfor vektlegges:

- Globale retningslinjer, generelt og for relevant sektor: Ta utgangspunkt i første prinsipp ovenfor.
- Bedriftens tilnærming og holdning: Ta utgangspunkt i andre prinsipp ovenfor.
- Beste praksis blant bedrifter i samme sektor eller i verdikjeden, for eksempel praksis/forventninger hos viktige kunder.
- Omdømmerisiko for Innovasjon Norge
- Konsekvenser for bedriften av å bli avvist fra Innovasjon Norge

4 Konklusjon

For å kvalifisere til å motta tjenester må bedrifter oppfylle kravene til god forretningsskikk. Normalt gjelder dette også om bedriftene har utfordringer, men kan vise til god forståelse og vilje til kontinuerlig forbedring gjennom implementering av tiltak som Innovasjon Norge vurderer er tilstrekkelige.

Dersom det foreligger begrunnet mistanke om at kunden eller sentrale personer i virksomheten er involvert i korrupsjon eller annen økonomisk kriminalitet, skal imidlertid Innovasjon Norge normalt ikke levere tjenester.

Når vurderingen byr på utfordringer, skal saksansvarlig drøfte saken med sin leder eller med avdeling Finansiering og Restrukturering eller Juridisk og Compliance. I de tilfellene hvor det er store utfordringer knyttet til forretningsskikk hos kunden, må saken løftes til et høyere fullmaktsnivå. Da må en eventuell tjenesteleveranse godkjennes av divisjonsdirektør. I finansieringssaker er det kredittdirektør som kan godkjenne. I spesielle tilfeller kan divisjonsdirektør eller kredittdirektør løfte spørsmålet til CEO eller styret.